

H o d n o t i a c a s p r á v a
koordinátora environmentálnej výchovy
za školský rok 2019/2020

„Kto nevidí krásy prírody nič nevidí“ (J.A.Komenský)

V školskom roku 2019/2020 na našej škole sa pokračovalo v dobre nasmerovanej línii zmien v prístupe k environmentálnym problémom žiakov, ako aj zamestnancov školy.

Cieľom činnosti koordinátora bolo plnenie plánu práce koordinátora environmentálnej výchovy, zvýšiť environmentálne myslenie žiakov a zamestnancov školy, zmeniť prístup k planéte Zem, premietnuť environmentálnu výchovu do dokumentov výchovno-vzdelávacieho procesu na škole, preniesť myšlienky environmentálnej výchovy do praxe a domáceho prostredia, ako aj uplatňovať environmentálnu výchovu vo výchovno-vzdelávacom procese v škole i mimo nej.

Pri environmentálnych aktivitách a činnostiach sme vychádzali z dokumentov vydaných Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu, zo školského vzdelávacieho programu, ako aj náplne prierezovej témy environmentálna výchova. Prvky environmentálnej výchovy boli zaradené do školských dokumentov (výchovno-vzdelávacích plánov jednotlivých predmetov, ako aj triednych učiteľov a následne do plánu školy).

O uskutočnených akciách a projektoch boli rodičia a široká verejnosť informovaní prostredníctvom hlavnej [www. stránky školy](http://www.stranky.skoly), ako aj Aktivity – Projekty .

Keďže environmentálna výchova v sebe zahŕňala nielen myšlienku – ak máte v pláne žiť dlhý a šťastný život, nezabudnite , že jeho kvalita priamo závisí od čistoty životného prostredia, ale aj antropogénne činitele a ich vplyv, postoj k sebe samému a starostlivosť o vlastné zdravie a zdravie iných, vyučujúci citlivo a podľa možnosti zakomponovali tieto atribúty do vyučovacieho procesu, a to nielen v prírodovedných predmetoch, ale aj jazykoch, geografií, matematike, informatike, estetickej výchove, triednických hodinách, cvičeniach v prírode, kurzoch, mimoškolskej činnosti.

Žiaci vďaka prístupu učiteľov, ako aj zamestnancov školy získali ucelenejší pohľad na globálne problémy dneška – ekosystémy a ich zmeny pod vplyvom zloženia a cirkulácie. Vyučujúci environmentálnu výchovu majú zapracovanú do školskej dokumentácie a primerane k možnostiam sa venujú dôležitým problémom dneška, záchrane prírody a vytváraniu vhodného životného prostredia. V jednotlivých predmetoch a plánoch triednických hodín boli zaradené témy: Človek a príroda, charakteristika ekosystémov, doprava a cestovanie, chemické látky a procesy v živej a neživej prírode, , prítomnosť látok negatívne pôsobiacich na životné prostredie a zdravie, ekologické dôsledky ťažby a prepravy fosílnych palív, narušenie biologickej rovnováhy využívaním chemických látok v poľnohospodárstve a priemysle, skleníkový efekt, abiotické činitele a ich zmeny antropogénnou činnosťou, zdroje znečistenia, odpady a typy skládok, odpad jeho tvorba

a eliminácia, recyklácia, triedenie odpadu, typy vlnenia, výroba energie, elektrosmog, ochrana životného prostredia, zdravie, stres, mutácie, mutagény, výživa a zdravie, životný štýl, zdravý a nezdravý vzťah k svojmu telu, človek správca Zeme, riešenie úloh na matematike a zadanie tém na písomné práce z jazykov s environmentálnou tematikou, ale aj bezpečnosť na internete, boj proti drogám, dôležitosť kultúrneho dedičstva, chránené prírodné rezervácie, objekty.

Pri rozvoji environmentálneho myslenia sme vychádzali z toho, že byť „eko“ nie je póza, ale nevyhnutnosť.

Počas školského roka sme pokračovali v akciách z predchádzajúcich období v problematike Odpad, Elektroodpad-Dopad. Na škole sa naďalej triedil odpad – plasty, papier, zvlášť nebezpečný odpad. V areáli školy je inštalovaný kontajner na zber elektroodpadu a na chodbe školy stojan na zber batérií. K zníženiu tvorby odpadu prispievalo veľkoobjemové nakupovanie čistiacich prostriedkov od slovenských výrobcov s prihliadnutím na ekologické parametre – prítomnosť ekologicky odbúrateľných komponentov, látok neškodných zdraviu. V tomto školskom roku žiaci a zamestnanci školy za pomoci rodičov vyzbierali 1300 kg papiera, čím zachránili 10 stromov. Získané financie boli použité na realizáciu projektu Biodiverzita do škôl – zakúpenie výživy, podkladových materiálov, sadeníc, ako aj realizáciu tradičných súťaží Jesenné a vianočné aranžovanie

Aj napriek separácií plastového odpadu, cieľom bolo zníženie produkcie PET fliaš využívaním vlastných fliaš a nádob na potraviny zo strany žiakov

K znižovaniu ekologickej záťaže a zmeššovaniu ekologickej stopy počas celého roka prispievalo rýchle odstránenie závad na vodovodnom potrubí, splachovačoch a batériách, aby nedochádzalo k stratám pitnej vody. Pre úsporu energie boli zakupované spotrebiče s nízkou energetickou náročnosťou, energeticky nenáročné svietidlá, zakázané používanie výhrevných telies v kabinetoch, kontrolované svietenie v miestnostiach, kde sa nikto nezdržiava, efektívne vetranie. Na škole prebehla v letných mesiacoch ekologická likvidácia chemikálií nepoužívaných v chemickom laboratóriu.

Vo väčšine tried sa žiaci starali o prinesené rastliny a pomáhali aj o starostlivosť rastlín v odborných učebniach. O zeleň na chodbách a v areáli školy sa starali nepedagogickí pracovníci. Počas školského roka sa žiaci a zamestnanci školy starali o zeleň a čistotu v okolí školy pravidelným zberom odpadkov, kosením trávnatých plôch, prikrmovaním živočíchov v zime a likvidáciou bioodpadu.

Keďže my ľudia prispievame k poškodzovaniu životného prostredia, ohrozeniu populácií mnohých druhov, prispievame k znižovaniu biodiverzity. Znížením biodiverzity teda ohrozujeme predovšetkým sami seba. Uvedomujúc si, že za deň príroda nemôže byť zachránená, počas školského roka bola realizovaná záverečná fáza projektu Biodiverzita do škôl. Cieľom projektu je zvýšenie biologickej rozmanitosti v okolí školy, výsadba tradičných drevín, krov, bylín za účelom vzdelávania žiakov, zväčšenie plôch zelene, vytvorenie prostredia pre opel'ovače (hmyz, včely, motýle..). Veď každý environmentálne zmýšľajúci človek vie, že keď nebude včiel, nebude ani život na Zemi. Koordinátorom projektu bola Ľ. Minárová, ktorá za podpory vedenia školy, zamestnancov a žiakov, hlavne III.B v mesiacoch apríl - jún realizovala výsadbu kríkov a stromov v areáli školy. Keďže rastliny v záhonoch budú potrebovať výživu, dôležitú úlohu zohráva inštalovanie kompostérov.

Voda nemá zápach ani farbu. Bez nej však človek nemôže žiť ani užívať si svetlé farby prírody, ani cítiť vôňu kvetov a bylín. Zeleň v okolí školy bude vyžadovať nemalé množstvo tejto blahodarnej tekutiny. Aby sme znížili spotrebu pitnej vody využitej na starostlivosť o zeleň, na zalievanie rastlín bude využívaná dažďová voda zachytávaná do nádoby umiestnenej pri jedálni školy. Pre oddych a pozorovanie krás prírody z paliet poskytnutých firmou Secop bude vytvorená oddychová zóna, ktorá zároveň poskytuje možnosť vyučovania v lone prírody.

Daný projekt je realizovaný za pomoci Nadácie Ekopolis, Veolia, Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s.

Sewa- European recykling platform udelila Zelený certifikát pre Gymnázium Janka Kráľa Zlaté Moravce za zabezpečenie ekologickej recyklácie a separovanie elektroodpadu a prenosných batérií a akumulátorov v roku 2019.

Dôležitou súčasťou environmentálnej výchovy je aj spoznávanie významných objektov regionálneho významu. V tejto oblasti výchovy v školskom roku 2019/2020 žiaci školy uskutočnili exkurziu do Arboréta Mlyňany – pracovisko SAV. V areáli žiaci spoznávali dendroflóru rôznych kontinentov, ich aklimatizáciu, ako aj význam z hľadiska produkcie kyslíka. Nakoľko ide o chránený areál zároveň sa oboznámia aj s ochranou prírody, dôležitou pre zachovanie biodiverzity, oboznámili sa s inváznymi rastlinami, zvláštnosťami habitusu drevín na jeseň.

Ďalšou zástavkou bol Park Topoľčianky, kde pracovníci Lesov Topoľčianky žiakom priblížili rastlinstvo parku, dôležitosť regulácie výrubu drevín, prácu lesníkov a zaujímavými hrami žiaci overili si svoje poznatky o drevinách, ako aj Slovensku a chránených objektoch.

Vybraní žiaci so zvýšeným záujmom o biológiu mali možnosť vo Výskumných laboratóriách fakulty prírodovedeckých vied UKF Nitra formou prednášky Biológia stresu rastlín, spojenej s praktickými ukážkami dostať sa do problematiky rastlinného stresu, jeho príčin, prejavov, faktorov, ktoré ho ovplyvňujú, využitie v praxi a ďalšie zaujímavosti z tejto oblasti. Prínosom bola možnosť žiakov zapojiť sa do praktických cvičení..

O priebehu exkurzie našich žiakov sme sa dočítali aj v časopise UKF v Nitre v článku Rastliny, rovnako ako ľudia, pociťujú stres.

Botanická záhrada Banská Štiavnica v areáli SOŠ lesníckej, žiakom poskytla poznatky o histórii a súčasnom využití chráneného areálu.

O vzťahu organizmus prostredie , živočíchy a človek sa žiaci školy mohli presvedčiť počas odbornej exkurzie v Základnej škole s materskou školou Maximiliána Hella Štiavnicke Bane - prvá základná škola na svete s vyučovacím predmetom Sokoliarstvo, zároveň žiaci mali možnosť sledovať etológiu aj iných chovaných organizmov a štruktúru kultúrnych ekosystémov.

Život organizmov v poloprirodzených podmienkach žiakom predviedla ZOO Zlín. Sledovaním 226 organizmov v poloprirodzených podmienkach žiaci získali postoj k životu zvierat v zajatí, ale zároveň mohli pochopiť špecifiká organizmov v závislosti od geografického členenia prírody.

Dôležitosť jadrovej energie a bezpečnosť pri jej výrobe bola žiakom dokumentovaná počas odbornej exkurzie v EMO Mochovce.

. Uvážené využívanie prírodného materiálu bolo vstevované žiakom pri tradičných súťažiach v aranžovaní.

Nepodarilo sa nám realizovať tradičné akcie v rámci Dňa Zeme, ale tejto problematike sa venovali vyučujúci počas online hodín.

Napriek zmenám, ktoré nastali v dôsledku COVID-19 sa podarilo splniť ciele environmentálnej výchovy – zmena environmentálneho myslenia žiakov a pracovníkov školy a prístup k environmentálnej problematike, ale vždy je čo naprávať a pred nami sú ďalšie výzvy, lebo len spoločnou cieľavedomou činnosťou je možné dosiahnuť ďalšie úspechy v záchrane planéty Zem, ktorú máme prepožičanú od ďalšej generácie.

Na záver: Človek, ktorý sa nenaučil milovať prírodu v celom svojom živote, pravdepodobne nevie vôbec milovať. Iba príroda môže skutočne učiť lásku.

Zlaté Moravce 26.6. 2020

Mgr. Jozefína Kováčová